

Зірки й кістки

«ЗІРКИ Й КІСТКИ» — ПЕРША ЧАСТИНА ТРИЛОГІЇ «ЗАМОК ІЗ КРИШТАЛЮ»

СЕРЕДНЬОВІЧНЕ ФЕНТЕЗІ МЕЧА І МАГІЇ

Світ, осяяний священним світлом Зірок, уже кілька років роздирає війна. Князівство крилатих, Ретон, опиняється в епіцентрі конфлікту могутніх людських держав. На плечі юного княжича Янна лягає важкий обов'язок: відновити спадкове право, встановити мир на рідній землі та припинити винищення одноплеменників. Але вижити у світі, де на полі бою повстають мертві, а живі керують монстрами, — це завдання геть не просте, бо вороги плетуть інтриги, а союзники вимагають завеликої плати за допомогу.

У динамічному фентезі, заснованому на реальних подіях європейського середньовіччя, не існує простих рішень, але є місце для правди, епічних битв і кохання!

«Зірки й кістки» починають історію великої боротьби, де кожен із героїв зустрінеться із власною темрявою.

ІРИНА ГРАБОВСЬКА

ЗІРКИ
Ї КІСТКИ

ЗАМОК ІЗ КРИШТАЛЮ
КНИГА ПЕРІЩА

ІРИНА ГРАБОВСЬКА

ЗІРКИ Й КІСТКИ

РОМАН

2023

ISBN 978-617-17-0097-0 (epub)

Жодну з частин даного видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Електронна версія створена за виданням:

Серія «Художня література»

Із циклу «Замок із кристалю»

Ілюстрації та обкладинка *Валерії Прядко*

Грабовська І.

Г75 Зірки й кістки: роман / Ірина Грабовська ; худож. Валерія Прядко. — Х. : Віват, 2023.
— 464 с. : іл. — (Серія «Художня література», 978-966-942-826-4).
ISBN 978-966-982-903-0

Світ, осяяний священним світлом Зірок, уже кілька років роздирає війна. Князівство крилатих, Ретон, опиняється в епіцентрі конфлікту могутніх людських держав. На плечі юного княжича Янна лягає важкий обов'язок: відновити спадкове право, встановити мир на рідній землі та припинити винищення одноплемінників. Але вижити у світі, де на полі бою повстають мертві, а живі керують монстрами, — це завдання геть не просте, бо вороги плетуть інтриги, а союзники вимагають завеликої плати за допомогу.

«Зірки й кістки» починають історію великої боротьби, де кожен із героїв зустрінеться із власною темрявою.

УДК 821.161.2

РОЗДІЛ 1. СПАДОК

Кінь мчав як вітер. Гнідий, із чорною гривною та білосніжною «зіркою» на чолі, баский, норовистий, але бездоганно вишколений. Під копитами зникав блискучий ковил, повз проносилися чорні скелясті виступи, порослі нахванськими ясенами, що яріли багрянцем на сонці. Благодатна пора відступала, але її остання пісня солодко бриніла навіть тут, у Небельгаймі.

Янн підтягнув повіддя й на ходу заскочив ногами на сідло. Кінь не стишив чвалу. Юнак ляснув крилами, відштовхнувся й шугнув у небо.

Простір став неосяжним. Маленька брунатна цятка внизу губилася у брижах трави. Ретонський кінь добре знав, чого чекати від крилатого вершника, і впевнено тримав курс. Янн описав коло й каменем кинувся до землі, згорнувши чорні крила. Загальмував, вигулькнув праворуч від Гвента, кінь здивовано заіржав. Янн випередив його, розвернувся в повітрі й підлетів з іншого боку. Кінь скопив на нього погляд і знову пирхнув, але вперто нісся вперед. Ретонець засміявся та зринув угору.

Яннове серце шалено калатало. Земля, пообідні хмари, червоні гаї, чорні скелі й сизі поля, села, замок на обрії та річка, що сяяла проти сонця, як коштовна хетарська тканина, вертілися в коловороті, коли хлопець злітав і рвучко пірнав униз, але йому кортіло ще швидше, ще карколомніше, ще стрімкіше. Яннові було майже шістнадцять, і весь світ простелявся перед ним.

До Гейденгарда, улюбленої королівської резиденції, лишалося зовсім трохи, юнак знизився й заскочив у сідло, підхопивши віжки. Гвент стишив хід і зупинився, вершник зістрибнув на землю.

Відсапавшись, Янн дістав із торби скриньку та всівся під деревом. Коли сьогодні його відправили з посланням до узбережжя, він і не думав, що дістане подарунок від батька, який загинув на війні в Ретоні майже десять років тому. Старий птах, що прибув із ретонських

берегів, віддав Яннові скриньку в переддень його шістнадцятиріччя й поцілував край його крила на знак відданості. Такий прояв поваги до сеньйора дещо спантеличив Янна, бо він жив у людському королівстві й не звик до пташиних традицій. Іноді юнакові здавалося, що він відрізняється від людей хіба що крилами, але, зустрічаючись із ретонцями, Янн гостро відчував, що це не так.

Хлопець торкнувся різьблення на дерев'яній кришці. Два розгорнуті крила та п'ять зірок довкола. Герб Ретонських князів. Його герб. Птах нетерпляче закусив губу й відкрив скриньку. Першим побачив пожовклий лист, запечатаний батьковим сургучем.

Мій любий сину!

Янн кліпнув. Фраза прозвучала в голові голосом тата — низьким і хриплуватим. Горло миттєво здавило, стало важко дихати, але хлопець читав далі:

Знай: хоч би де я був, я завжди думаю про тебе. Усе, що роблю, за що воюю, — для того, щоб мій син посів місце, яке йому належить. Пташине князівство — твоє. Якщо Зірки не дарують мені перемоги, відвоювати в загарбників Ретон мусиш ти. Ти — птах, син цієї землі, тож маєш владарювати над крилатими й захищати їх.

Батько так боровся за Яннове майбутнє, що загубив сьогоднішня. Його не було поряд. Ніколи не було поряд. Юнак спробував відновити в пам'яті чіткий образ, але не зміг. Пам'ятав лише окремі деталі: чорні очі та хвилясте волосся, такі, як і в нього; чорні крила з лицарськими позолоченими пір'їнками, шорсткі руки, обвітрене в походах засмагле обличчя. Востаннє Каванн ес Арв'ор бував у Небельгаймі, коли Яннові було п'ять. Відтоді поринув у нескінченний вир війни та згинув у ньому.

Янн зціпив зуби, у куточках очей запекло, але він повернувся до тексту:

Щодо подарунків: маю для тебе перстень...

Янн кинув листа й поліз до скриньки. На долоні опинився перстень із великим, чорним, гладенько витесаним каменем. Камінь геть не відбивав світла. Його чорнота здавалася абсолютною, всеохопною. Юнак міцно стиснув подарунок і став читати далі:

...це не просто прикраса. Це небезпечна зброя, Янне. Будь уважний і не носи її щодня. Я лишив окремих лист із настановами для того, хто стане твоїм капітаном. Він пояснить тобі, як користуватися перстнем собі на благо.

Янн пирхнув. Пояснить, аякже! Він уявив масну червонощоку піку капітана Леара Годовіна, який обдивляється його з голови до ніг і каже: «Чарівний перстень? Оцьому недомірку? Нехай спочатку навчиться махати мечем!» Без сумніву, Годовін не навчатиме його. У найкращому разі Янн навчиться самотужки, у найгіршому — той відбере перстень і користуватиметься ним сам.

Янн відклав листа й підвівся. Колись чув про чарівні персні, що допомагали в битвах. Цікаво, чим може зарадити цей? За його допомогою він пускатиме з рук струмені вогню? Чи крила стануть неопалимими й непробивними? А чи просто ліпше бачитиме? Янн з нетерпінням надів перстень на палець і випростав руку.

Нічого. Гвент заіржав і похитав головою. Янн потряс рукою, підстрибнув, ляснув крилами. Жодного відчуття. Нічого не змінилося. Може, треба щось іще? Малим птах чув від годувальниці легенду про меч, який дарував власнику перемоги, тільки спершу його треба було покропити кров'ю — «поріднитися». Янн дістав із піхов кинджал і вколов палець. Кров крапнула на перстень. Юнак постояв хвилину. Анічогісінько. Розчаровано зітхнув і знову всівся під дерево.

Я знаю, сину, як важко тобі зростати на чужині, серед людей. Знаю, що ти маєш чимало запитань. Усвідомлюю, що

можу загинути, не відповівши на них. Але, повір, Янне, настане мить, коли ти дістанеш відповіді. І тоді, благаю, будь розважливий. Зло має бути покаране, але іноді покарати його можна, лише згубивши себе. Тож пильнуй. Бо сміливість — це чудово, але сміливість із хитрістю — ще гірша зброя.

На цьому лист завершувався, не було навіть підпису чи прощання, ніби батька відволікли. До безлічі запитань додалося ще одне.

Янн перевернув скриньку, на долоню випав медальйон. Хлопець обережно розкрив його.

Усередині залізною скобкою була прикута біла пір'їнка, а з мініатюрного портрета на нього дивилася пташка, ще молода й гарна. Янн упізнав її одразу — його мати. Вогненна Блейз, княгиня Ретонська. Янн провів пальцем по пір'їнці.

Це й були найважливіші, найболючіші запитання, відповідей на які він не мав: *Де його мати? Чому її забрали? Що з нею сталося?*

Янн дістав із-за пазухи ланцюжок із Зіркою Смерті й почепив медальйон поруч із нею, а тоді влігся горілиць, розклавши величезні крила на землі. Погляд губився у дзвінкій синяві, вітерець ворушив угорі червоне листя нахванського ясеня. Вочевидь, батько натякав саме на історію його матері. Знав, що сталося з нею, але не розповів, навіть прощаючись. Печатка не була зламана, та Янн був переконаний, що королівські шпигуни читали листа й доповіли про його зміст. У Небельгаймі королю Етельріху доповідали про все.

Янн майже не пам'ятав матері. Лише пригадував брязкіт сталі, запах гару, відблиск сонця на мечі, який вона здіймала над головою, звертаючись до воїнів гарнізону й закликаючи їх на рейд за замкові мури. Вона притискала малого Янна до грудей, і сталь її кіраси холодила йому долоньки. Блейз не була лицаркою, але була змушена воювати. Вона стала взірцем для зневіреного та втомленого крилатого народу. Але княгиня програла й лише дивом урятувалася.

Янну було три роки, коли мати привезла його з Ретону до двору могутнього союзника в Небельгайм. Востаннє він бачив її, коли пташка передала його годувальниці й покрокувала до великої зали на

аудієнцію з королем Етельріхом. Казали, що там вона накинулася на короля. Казали, що вона геть збожеволіла, літала залом, билася у вікна, гарчала та плювалася. Але відтоді, як Яннові випала величезна честь виховуватися разом із королівськими дітьми, будь-яких запитань про його матір старанно уникали. Янн питав, але його не слухали або уривали. Згодом Янн припинив питати. А дарма.

Батько хотів, щоб він з'ясував правду. Саме це він заповідав цим листом.

Ґвент злякано заіржав і позадкував, Янн підхопився й підійшов до коня. Із гаю виїхала кавалькада вершників. Долинали веселі перегукування та дзвінкий дівочий сміх. З полювання поверталася принцеса Ізвен та її незліченний почет.

Янн заспокійливо погладив Ґвента по шиї: він просто боявся Рохара — коня Ізвен.

Бо той кінь був мертвий.

Мейрі дивилася на метелика. Звичайний метелик, із білими крильцями, ще мить тому весело кружляв замковим подвір'ям, аж ось лежить на землі, безпорадний, нерухомий, і тільки вітер легенько торкається його крил. На подвір'ї було гамірно: один із залицьників Ізвен розповідав кумедну історію, сама вона дзвінко сміялася, служники метушилися біля коней, а Мейрі все не могла відвести погляду від тих білих тремтливих крилець. Тоді принцеса подивилася на Ізвен та її коня, що стояли поруч.

Вочевидь, метелик загинув від подиху Рохара — живі істоти кепсько уживалися з ним. Люди та крупніші тварини хворіли, а дрібні вмирили на місці, тому для трьох бойових королівських коней навіть спорудили окрему стайню. Мейрі присіла й обережно підняла метелика на долоню. Рохар пирхнув у неї над вухом, і принцесі запаморочилося в голові. З-під його чорної шкіри випинались уламки стріли, на грудях ще виднілася грубо зашита рана від списа, через яку він і загинув у бою чотири роки тому. Битва із санжійцями біля Руянеса була для Ізвен

першою, батько висвятив її в лицарки просто на полі бою. Тоді ж вона підняла собі коня. Відтоді Рохар — її особиста гордість — усюди супроводжував Ізвен, тож, навіть якщо вона не вбиралася в лати, кожен знав, що бачить *марвотворицю* та претендентку на небельгаймський престол.

Смерть була тут усюди. Смерть була найголовнішою частиною їхнього буття й обіймала кістлявими руками весь Небельгайм. Мейрі призвичаїлася до неї з дитинства, але що старшою ставала, то глибше відчувала розлам між собою та своєю родиною. Навіть зовні: її батько, брати й сестра були чорняві, зі смаглявою шкірою, натомість вона успадкувала золотисті кучері й світло-медові очі санжійської бабці. Але найголовніша різниця полягала в тому, що у свої шістнадцять Мейрі не здатна була підіймати мертвих, створювати армію із понівечених тіл, наганяти жах на ворогів. Вона горнулася до життя, і життя горнулося до неї.

Принцеса розирнула — чи ніхто не дивиться? — відвернулася й розкрила долоню. Мертвий метелик не рухався. Мейрі глибоко вдихнула й відчула легке поколювання в пальцях. Долоня нагрівалася так само, як і медальйон із Зіркою Життя під одягом. Мейрі відчула, як зір затуманюється, а тоді за мить білі крильця тріпонули. Жар згаснув, дівчина знову бачила добре. Принцеса усміхнулася й підкинула метелика в повітря. Білі крильця затріпотіли, він знову шугав по двору й за мить перетворився на дрібну цятку на тлі синього неба. Від того стало так добре, так тепло на серці, що подумки дівчина вже складала це враження в рядки вірша.

Мейрі горнулася до життя, і життя горнулося до неї.

— Обережніше, сестричко, — почувлося з-за спини. — Не стій надто близько до Рохара!

Принцеса обернулася до Ізвен. Та гордо всміхалася, її темне волосся, заплетене у дві довгі коси з нитками перлів, блищало на сонці. Мейрі намагалася вгадати, чи помітила сестра те, що вона тільки-но зробила, чи просто хотіла вчергове похвалитися конем? Ізвен зіскочила із сідла, щось прошепотіла Рохарові на вухо й віддала віжки стайничому, а тоді рушила до замку в супроводі запопадливих дам і кавалерів. Мейрі

зітхнула й відвернулася. Ізвен було дозволено майже все. Насамперед — бути собою. На відміну від неї.

Із замку до Мейрі мчав її пес Раок. За ним слідом чимчикували дівчата з її почту та кілька охоронців. Раок скакав довкола господарки й аж повискував від захвату; принцеса присіла, і пес облизав її обличчя.

— Ваша осяйносте, ви так швидко пішли, що ми... — злякано забелькотіла ретонка Мона, її повірниця.

— О, не турбуйтеся. Я хотіла швидше вийти на сонечко, — відказала принцеса. — Усі тут? Тоді можемо вирушати!

Мона ворухнула сизими крилами, фрейліни схилили голови, Мейрі розвернулася й уже рушила була до воріт, аж тут до двору заскочив вершник.

Мейрі зустрілася з ним поглядом і сіпнулася. Янн ес Арвор збентежено закліпав і притримав коня.

О пресвяті Зірки, чому вони не вийшли раніше?!

Мейрі відчула, як спалахують щоки. Дівчата зупинилися та згрудилися довкола принцеси. Янн заметушився: скинув з голови капелюха, потім начепив знову, тоді все ж таки скинув, зістрибнув з коня, підбіг та припав на одне коліно, огорнувши себе крилом.

— Ваша осяйносте...

— Добрий день, керре Арворе, — холодно привіталася принцеса.

Вони не бачилися майже рік, і Мейрі думала, що вже пересердилася, але зараз ніби знову бачила юрбу хлопців, які, зібравшись довкола Янна, слухають, як він читає їм вірш.

Її вірш. Її дуже особистий, дуже пристрасний, на правду найкращий її вірш. Твір, який вона присвятила йому, а він кинув на поталу придворним веселунам.

Мейрі дивилася на чорне пір'я, віялом розкладене на землі, і думала про фразу, яку зневажливо зронив один із лицарів її батька: «Коли птахи стелять крило, так і хочеться на нього наступити. Але миттєво лишишся без ноги». Справді, крил птахів — особливого предмету гордості — не можна було торкатися без дозволу, це забороняли ретонські традиції.

— Ви збираєтеся на прогулянку? — Янн обвів поглядом її почет. — Чи можу я супроводжувати вас?

Мейрі стиснула губи.

«Янне, яка дама написала б тобі таке? Це ти сам вигдав? З тебе поет, як з мене — гонгорська королева!»

— Здається, ви мали доправити листи його сонцесяйності? Неввічливо змушувати короля чекати.

Янн підвівся, коли вона заговорила до нього. Його обличчя видовжилося, він зблід, чорні очі гарячково поблискували. Раок крутився й обнюхував хлопцеві чоботи.

— Так, але якщо почекаєте...

— То ви змусите чекати мене?

— Я... о. — Птах закліпав. — Не мав такого на думці. Перепрошую.

Янн вклонився. На цьому розмову мало бути завершено, але коли птах стягнув рукавички, Мейрі помітила на його руці перстень. Янн не мав такого раніше — Мейрі б пам'ятала. Вони зростали разом, бо король ще пташеням узяв ретонця під опіку. Мейрі чомусь запекло у грудях від самого вигляду цього персня: він був схожий на бойовий артефакт, який колись показувала їй Ізвен у книжці, і не здавався звичайною прикрасою. Та і Янн ніколи не носив прикрас.

— Тоді іншим разом, мей керр, — відказала принцеса. — На все добре.

Хтось із дівчат голосно зітхнув. Вона обійшла Арвора й рушила до воріт.

Мона лише встигла провести розгубленого Янна поглядом, як принцеса стрімко покрокувала до воріт і шлейф її золотистої сукні зашурхотів по землі. Пташка кинулася за нею, інші фрейліни та охоронці теж прискорили крок.

— Чому вона така безжальна? — засичала поряд Імке. — А потім ще дивується, коли її називають *відлюдькуватою*.

Мона знала, що юну принцесу дехто вважав зарозумілою, а дехто взагалі дивачкою. І не безпричинно: навіть попри те, що пташка була її повірницею, Мейрі мала чимало таємниць. Наприклад те, що, відколи в замку почала працювати папірня, шухлядки принцесиного секретера були напхом напхані клаптиками паперу з віршами. Мона так і не зважилася прочитати жодного. Останнім часом Мейрі стала особливо мовчазна й тиха. А ще пташка бачила кілька листів від Арвора, які принцеса спалила в каміні, не читаючи.

— Припни язика, Імке, — шикнула Мона, — бо колись його тобі відріжуть.

Принцеса озирнулася й запитально вигнула брову. Імке одразу ж розквітла посмішкою й кинулася до Мейрі.

— О ваша осяйносте, я лише висловила жаль, що ви не дозволили керру Арвору супроводжувати нас! — фрейліна сплеснула руками. — Обожнюю його товариство, він так вміє розважити розмовою! Мені б дуже хотілося, аби він вирушив з нами.

— Імке, принцеса ясно дала зрозуміти...

— Якщо він такий чудовий, може, запросиш його сама? — кинула Мейрі.

— Хто ж таке робить! — кліпнула дівчина.

— Моя сестра, принцеса Ізвен.

Мона помітила, як Мейрі мимоволі стисла кулаки. У такі миті пташці було якось прикро за неї. Так, Ізвен могла запрошувати на прогулянку хоч самого *темного лютого* з Одвічного Мороку. Марвотвориця в Небельгаймі жила за інакшими правилами. Та й поглянула б Мона на того, хто зважився б висловити своє незадоволення її поведінкою. Але Мейрі, на відміну від сестри, не могла підіймати мертвих або зламати шию людині одним помахом руки, тому для неї, як і для інших дівчат, існувала купа заборон.

— О, мала б я таку силу, тоді... а так батько мене вб'є, — знітилася Імке. — Шкода, що керр Арвор занадто високого походження, ми могли б до нього посвататися.

— Направду шкода, — щоки принцеси знову спалахнули, вона обернулася до Мони. — До речі, ти бачила його перстень?

Перстень? Мона навіть не помітила.

— Ні, ваша осяйносте. Не звернула уваги.

— Мені він не сподобався, і...

Пташці здалося, що принцеса хотіла щось додати, але стрималася. Вочевидь, перстень чимось здивував її, і Моні тепер закортіло його роздивитися.

— То ви не запросили його через прикрасу? — Імке цокнула язиком, а Мона спопелила її поглядом. — О, Моно, не зиркай так на мене! Наче не зрозуміло, що ти теж Янновим *світлом* засліплена!

Серце Мони підскочило й затріпотіло в горлі. Пташка витримала погляд принцеси, намагаючись не змінитися зовні, і гарячкувато думала, як заперечити, щоб не стати посміховиськом для всього почту.

Янн був єдиним птахом, якого Мона знала. Вони народилися з різницею в кілька тижнів, і її матір Авелу призначили його годувальницею. Коли княгиню Блейз ув'язнили, а батько Янна нескінченно пропадав на війні, вони стали його родиною. Відтоді Мона не мислила себе окремо від Янна. Якось так повелося: вони разом учили ретонк, літали наввипередки, гралися з королівськими дітьми й не знали життя нарізно. Але якоїсь миті, так само як діти раптом починають стидатися власного голого тіла, проступила різниця в їхньому походженні. Мати не дозволяла їй розмовляти з ним довше ніж кілька хвилин і щоразу відважувала запотиличника, якщо Мона не схиляла перед Арвором голови під час зустрічі. Особливо ж Авелу драгувало, коли дівчина намагалася зірватися в небо слідом за Янном.

«Моно, він княжич! Не захоплюйся так. Та й літати пташкам не годиться! Вони створені для іншого!» — суворо казала їй мати, і батько, дрібний небельгаймський шляхтич, підтримував її. Порядна пташка носить крила лише як прикрасу — вбирає їх у перли й смарагди, прикриває вуаллю, але аж ніяк не гасає у височині наввипередки з юним княжичем, щоб іще спідницю вітром розмаювало! Пташки мають народжувати крилатих, бути сумирними й чемними, а літати й битися — то справа птахів.

Щоразу, коли Мона намагалася протестувати й казати, що княгиня Блейз чудово літала та ще й билася на мечох, Авела суворо зводила

брови та питала: «То й де зараз княгиня?» Так Мона взагалі перестала літати. Помалу її крила слабшали, і тепер юнка насилу могла піднятися у повітря, тож мимоволі почала горбитися, ніби бажала, щоб ті крила зникли з її спини. До того ж і Янн усе віддалявся, і тепер вони лише ввічливо віталися в коридорах королівського замку й майже не розмовляли: він був заклопотаний службою в капітана Годовіна, вона — у поchtі принцеси Мейрі. Мине ще зовсім трохи часу, і Янн вирушить на війну до Ретона, десь там одружиться, відіб'є своє князівство й зійде на престол. А вона поїде з Мейрі, коли король видасть принцесу заміж. Безмежна синь, що колись належала їм двом, тепер стала для неї недосяжною.

— Я не засліплена, — пробурмотіла Мона, змусивши Імке голосно зареготати. — До речі, чули, що до двору мають прибути нахвани?

Дівчата озирнулися на неї, навіть принцеса пожвавилася.

— Ніколи не бачила нахванів, — зачудовано пробурмотіла Мейрі. — Нечасті гості при нашому дворі.

— Я теж не бачила, — Мона потупила очі. — Але подекуюють, що вони огидні. Мій батько має землю на півночі, якраз біля їхніх боліт, та мене ніколи не брав туди із собою.

Нахвани займали найбільш болотисту місцину Небельгайму біля підніжжя Північних гір, поруч зі Стрімчаками. Їхні пращури були серед племен, що мешкали тут ще до того, як один із князів Великої Санжі підкорив ці острови та заснував династію Вельгетів, яка перетворила Небельгайм на одну з найпотужніших держав відомого світу. Нахвани програли війну й присягнули новому королю, і тепер їхні загони переважно використовували в морських боях, бо вони чудово плавали, а ще — для оборони північних кордонів від гірських примарників, які так і не підкорилися завойовникам.

— Моно, якщо ти спадкоємиця землі біля боліт, то, либонь, батько захоче одружити тебе з нахваном, — сказала одна з фрейлін, і Мону кинуло в холодний піт. Вона колись думала про це, але сподівалася, що батько такого не вчинить, бо й сам недолюблював нахванів.

— Або ні. Не вигадуйте заздальгідь, — суворо мовила Мейрі.

— У них перетинки між пальцями, — гикнула Імке. — І зябра!

— На суходолі ні, — відказала Мона.

— А я чула, що в них величезні прозорі черева, заповнені водою, і видно, як усередині плавають рибки! — промовила друга фрейліна й усі зайшлися сміхом, усміхнулася навіть принцеса. Мона вже кляла себе за те, що згадала про риболодів.

— Уявляю, — вела далі Імке, — як кілька лицарів возять на возику Мониного чоловіка, а вона поливає його зверху водичкою, аби не всох! А за ними — дітки, пуголовки з крильцями!

Охоронці зареготали. Мона відвернулася. Усередині тепер усе стискалося від тривоги. Мейрі більше не всміхалася. Вона кинула на Імке гнівний погляд і підвела руку. Усі одразу ж замовкли та втупились у землю. Принцеса торкнулася Мониного плеча.

— Не слухай їх. Те, що нахванів не люблять люди, не означає, що вони погані.

Мона хотіла зауважити, що вона пташка, тож хотіла б заміж за птаха, але тільки кивнула. Порожні мрії. Її батько-небельгаймець завжди буркотів, що взяв собі крилату, а користі з неї катма, бо землі її матері аж за Гострим морем, у Ретоні, і спустошені війною. За небельгаймським правом Мона була його повноправною спадкоємицею, тож логічно було б, якби вона одружилася з тим, чій землі поряд, щоб їхні володіння розширилися та стали прибутковими. А поряд були лише нахванські болота.

— Годі вже про нахванів. Як приїдуть, то й подивимося на них, — Мейрі взяла фрейліну під руку. — Сьогодні такий чудовий день. Ходімо до річки!

Надвечір стало прохолодніше, у повітрі вчувалася волога — від прийдешньої Пори туманів Небельгайм відділяло лише кілька тижнів до дня Зірковороту. Тоді почнуться нескінченні дощі, дороги розміє, а ліси поволі почорніють. Але сьогодні сонце ще фарбувало червоним стіни Гейденгарда та двох юних джур, які билися в тренувальному поєдинку.

Янн уже добряче захекався й ледь стояв на ногах від втоми, бо від ранку не присів. Натомість Алрік і не думав спинятися — принц кружляв довкола нього, як джміль, а Годовін сипав лайкою на них обох і жував соковите яблуко. Перед тренуванням Янн обережно спитав у капітана, чи не отримував він листа від його батька, і той глузливо засміявся. Авжеж, жодних листів від мертвого князя він не отримував, а якщо й отримав колись давно, то вже загубив. Отже, Яннові доведеться розбиратися з перснем самотужки.

Птах сплюнув, Алрік здвигнув плечима та знову став наступати. Янн ухилився, відбив його удар і, стиснувши щелепи, атакував сам. Він уклав у цю атаку останні сили, але принц спритно відступив убік і шмигнув йому під руку, а тоді ще повернув дерев'яний меч плиском і ляснув опонента по спині. Годовін гучно зареготав.

— Арворе, то це так ти битися за своє князівство зібрався? — гукнув він, стираючи яблучний сік з підборіддя. Янн звів на нього знавіснілий погляд, але промовчав, лише крутнувся й кинувся на Алріка з новою атакою. Принц знову легко відбив її. Та що за знуцання!

— Ти втомився, — констатував Алрік.

— Нічого я не втомився! — вигукнув птах. — Зараз надеру тобі зад!

— Янн просто втомився. — Принц обернувся до Годовіна. — Досить на сьогодні.

— Янн просто нездара й витає в Зірках, коли я пояснюю! — гримнув їхній капітан. — Оце нехай Лабраншеві скаже, що втомився, — можливо, той віддасть князівство із жалоців! А закінчимо, коли я накажу. На цьому полі ти не принц, а мій учень!

Темні очі Алріка зблиснули, але він нічого не відповів і знову став у стійку. Янн важко видихнув, намагаючись послабити застібки тренувальної рукавиці. Одна із застібок взялася іржею й не піддавалася. Він устроїв меча в землю й люто сіпав рукавицю, поки Годовін і Алрік спостерігали за його стражданнями.

— Та довго тебе ще чекати? — пирхнув капітан. — У бою був би вже мертвий! От випало мені нещастя. Скільки не вчи — завжди недоста...

Птах так сильно сіпнув рукавицю, що вона злетіла з руки. Батьків перстень зблиснув, і Яннові на голову впала п'ятьма.

Убий. Убий. Убий. Убий.

Кров. Кров. Лий кров.

Щось бубоніло у вухах. Замковий двір став чорним. Янн одночасно бачив кожну піщинку в себе під ногами, кожен камінь, з якого будували королівську резиденцію. Він бачив найдрібніші крапельки поту на чолі Годовіна, пилуку на Алріковому сюрко¹, його видовжене обличчя, бачив як роздуваються від дихання ніздрі принца. Бачив і чув кожну птицю в молитовному садку, кожне слово, яке казали за стінами, чув кожен удих і видих кожної істоти в Гейденгарді.

Убий. Убий. Лий кров. Лий.

Янн зробив крок, усе знову змеркло. Перед ним виникло обличчя його капітана — нажахане, біле. Юнак щось казав сам, але не чув власного голосу, до його вух лише віддалено доносилися якісь зойки, вигуки, хтось торкнувся його плеча. Янн роздратовано відмахнувся. Ребро його меча впиралося Годовіну в шию.

— Янне! Янне, заради пресвятих Зірок!

Морок розійшовся, Янн вражено кліпнув. Він притискав свого капітана до землі, знісши його з парапету, на якому той сидів. Обличчя Годовіна було скривавлене. Поряд валялося недогрижене яблуко. Алрік лежав на землі за кілька кроків і витріщався на нього. Янн підвівся й кинув меча на землю.

— Арворе... Арворе... — Годовін хрипів і тримався за горло. — Я такого... не пробачаю...

— Та що на тебе найшло! — вигукнув принц, підводячись.

— Я не знаю, — прошепотів Янн, звертаючись чи то до Алріка, чи кудись у простір. — Не знаю.

— На сьогодні досить, — суворо мовив Алрік, простягаючи руку капітанові. — Кажу це як принц.

Годовін ще раз нажахано глипнув на свого ретонського учня й позадкував до стайні. Янн не міг поворухнутися. Сили наче покинули його, він упав на парапет. Принц усівся поряд.

— Янне, це було *страхітливо*.

Птах хитнув головою. Він не міг пояснити, що тільки-но сталося. Зняв рукавицю, а тоді... Юнак глянув на свою руку й відчув, як між

крилами пронісся холодок.

— Та я... просто дуже розізлився, — пробурмотів він, дивлячись на батьків перстень. — А що саме тебе налякало?

— Ти кинувся на капітана й усе повторював: «Тепер досить?» Бідолаха навіть не міг поворухнутися! Я схопив тебе за плече, але ти відкинув мене. — Алрік показав рукою вбік. — Аж отуди. Ти був дужий, як санжійський буйвол. І ще... мені здалося, у тебе якось дивно виблискували очі.

Янн нарешті повернувся до тям. Весь мокрий від поту, руки тремтіли, але відчуття було неперевершене — від утоми не лишилося й сліду. Він ніколи не бачив такого жаху на обличчі свого бундючного капітана. Це точно справило на нього враження. Тієї миті він, Янн ес Арвор, був *усемогутній*. Не існувало жодної перепони на його шляху, особливо такої дурниці, як пихатий підстаркуватий лицар. Ось яким має бути справжній пташиний князь!

Невже саме так і діє батьків подарунок?

На мить Яннові стало моторошно. Перстень давав неймовірні відчуття й можливості, та все ж Янн мало що пам'ятав, окрім огидного шепоту, що в'їдався в мозок. *Кров. Кров.* Янн відвернувся від Алріка та зняв перстень. Нехай краще поки висітиме на шиї разом із медальйоном.

— Зазвичай я стримуюся, але тут не вийшло, бо Годовін був нестерпний, — збрехав Янн.

Принц недовірливо вигнув брови й кивнув.

— Ти добре б'єшся, Янне.

— Не так і добре.

— Тренуйся ще й буде краще! Ніхто за тебе не відвоює крилату корону! — Алрік потріпав його за плече. — А Годовін чіпляється, бо заздрить твоїм крилам. Його мати — пташка, але він народився без них.

Янн глипнув на друга, але нічого не відповів.

— Щось ти останнім часом сам не свій, — принц сховав меча до піхов. — Що сталося?

Останнім часом у Янна все пішло шкереберть, але він не хотів жалітися, та Алрік знав його так добре, що відбрехатися б не вийшло. Вони дружили з дитинства. Принц був на рік старший за них із Мейрі та не мав марвотворчої сили, тож не претендував на престол і мусив прокладати собі шлях власним мечем. Згодом король відправив їх обох джурами до одного зі своїх найдосвідченіших лицарів, і відтак вони разом тренувалися й подорожували.

— Я хочу дізнатися, де моя мати, — повільно вимовив Янн. — Допоможеш?

— О, — тільки й вимовив Алрік. — Я вже намагався.

— Тобі було дванадцять, тому й не пустили до Канцелярської Вежі.

— Добре, спробую знову. Але нічого не обіцяю.

— Дякую.

Алрік кивнув.

— До речі, мені здається, чи Мейрі чомусь тебе уникає? — спитав принц, і Янн відчув, як кінчики вух спалахнули. Найменше він хотів говорити зараз про принцесу.

— Та такє...

— Яке? — Алрік пхнув його ліктем у бік.

— Минулої Благодатної пори дещо сталося.

— Що саме?

Янн не знав, як і сказати. Якось на полюванні поблизу Альгаїра їх застала злива. Королівська кавалькада розтяглася, довелося ховатися в печерах серед лісу. Людей і птахів набилося так багато, і він раптом опинився в найтемнішому куточку, лицем в лице з Мейрі. Вони так і стояли, збентежено намагаючись відвернутися одне від одного, але коли дощ майже скінчився й усі збиралися виходити, принцеса потяглася до його обличчя й поцілувала в губи. Янн аж заляк — чи то від захвату, чи від переляку — й обійняв її так незграбно, що дівчина одразу втекла. Того вечора він надіслав їй записку, але Мейрі не прийшла на побачення, натомість прислала йому свого вірша. О пресвяті Зірки, який то був вірш! Мейрі описала їхній поцілунок і відчуття, які він у неї викликав. Янн мало не вмер, поки дочитав. Йому кортіло кричати про це на весь світ. Він ніколи й не сподівався, що

його сміховинні залицяння можуть викликати в дівчини — та ще й небельгаймської принцеси! — взаємність. Тож, коли хлопці при дворі знову почали розповідати про свої любовні перемоги й кепкувати, що він, мовляв, не в змозі підкорити не тільки своє князівство, а й жіночі серця, Янн не втримався й зачитав їм вірша. Авжеж, він не міг сказати, хто авторка. Зрештою, усі вирішили, що він написав його сам. Жалюгідно.

Після того вони не бачилися майже рік. І тепер Мейрі стала наче крига. Але ж не могла вона дізнатися про його дурний учинок!

— Та дрібниці, — змахнув рукою Янн. — Але твоя правда, вона мене уникає.

Принц засміявся.

— То, певно, вона в тебе закохалася.

Янн схопився з місця.

— Якщо закохалася, то чому не дозволяє навіть поруч пройтися!

— Янне... — Алрік потупився. — ...коли не маєш марвотворчої сили, то почуттями особливо не розкидаєшся.

Птах вигнув брови. Принц роздратовано хекнув.

— Це Фольгерт може обирати. Чи Ізвен. А ми з Мейрі... Байдуже, кого ти кохаєш. Тебе одружить король — якнайвигідніше для Небельгайму.

Янн згадав, як колись Алрік пропав на цілий день у селі біля Альгаїра, а тоді повернувся, натхненний і веселий, і сипав золотом та роздаровував усім компліменти. Тоді він зізнався, що таємно зустрічався із сільською дівчиною, але вона не знала, хто він. З якогось дива принц був переконаний, що батько дозволить їм побратися, але після п'ятихвилинної аудієнції з королем вискочив із зали з пурпуровим обличчям і більше не повертався до цієї теми.

— Я скоро їду в Ретон, на війну, — зітхнув Янн. — Бо ця клята Кульгава зве себе княгинею, а її чоловік носить крилату корону, навіть не будучи птахом! Але якщо я поїду й не заручуся з Мейрі, її віддадуть заміж, поки я повернуся.

Алрік примружився.

— Усе в руках короля. Якщо його сонцесяйність уважатиме, що Мейрі варта майбутнього союзу з Ретонським князівством, то віддасть її тобі.

Янн гучно видихнув. Іноді його страшенно дратувала ця Алрікова приреченість. Навіть якщо вони нічого не вирішували, він не міг просити руки Мейрі без її згоди.

— Спочатку треба освідчитися їй, а вона від мене тікає.

Алрік підвівся з парапету. Вони пішли до замку — стомлені, але трохи веселіші після пригоди з Годовіном. Янн штовхав принца крилом, той відмахувався та сміявся. Янн злетів на підводі, що стояла біля господарської прибудови, і вихопив меч.

— Тремтять, вороги князівства Ретонського! — вигукнув птах.

Алрік застрибнув на підводі та став поруч із товаришем.

— Вороги тремтять, поки Ретон захищають славетні небельгаймські вояки!

Юнаки весело розсміялися.

Ольєр дістав із-за пазухи Зірку Смерті й торкнувся нею чола, тоді сховав. З Емганна, чиї стрімкі вежі вимальовувалися на обрії, валив густий чорний дим. У Ретоні це була звична картина, яка вже не викликала в нього особливих почуттів. Поки Ольєр їздив із дорученням, загін Ортона захопив замок, що скорився Кульгавій, гарнізон було вирізано й тепер почалася традиційна небельгаймська *чорна вечір*: певний час солдати могли робити, що їм заманеться, — упиватися найкращим вином, що знайдуть у льосі, забирати найцінніший крам, гвалтувати жінок і пташок, які лишалися в замку, і вбивати кожного, хто трапиться їм на очі.

Ольєр гидливо пересмикнув крилами й підтягнув віжки, пригальмовуючи коня. Сонце припікало нещадно, юнак стер піт із чола. Пагористий степ був тихий і порожній, на ньому лишалися довгі пасма випаленої під час атаки стерні. За кілька місяців, що їх Ольєр провів джурою Ортона у пташиному князівстві, йому, на щастя, не

доводилося брати у грабунках безпосередньої участі. Так само перед виступом на Емганн Ортон відправив його зустрічати чергового небельгаймського керра. Люди з Чорних островів лізли до Ретону, як до золотої жили, хоча, здавалося, грабувати тут було вже нічого. Тож тепер, повернувшись якраз на початок *вечері*, Ольєр притримав коня й неквапом рухався до замку.

Ретон завжди був для Ольєра ес Брезеля лише плямою на мапі. На півночі Небельгайму, де він зростав, птахів майже не було, хіба що його старий учитель Асмус. Про свою батьківщину Ольєр знав лише те, що після смерті старого бездітного князя Істракка князівство розкололося надвоє — на престол претендували брат князя, Каванн ес Арвор, та княжа племінниця Іссот Кульгава зі своїм чоловіком-санжійцем. Останніх підтримала Велика Санжа, а Арвор уклав союз із Небельгаймом. Так і почалася ця війна — точніше історія великого взаємного грабунку.

Ольєр опинився в Небельгаймі ще геть малим. Його батько, відомий пташиний шляхтич, підтримав Арвора й відтоді постійно перебував у походах. Птах майже не пам'ятав батька — ані обличчя, ані голосу. А потім король Великої Санжі запросив прихильників Арвора до себе на обід, нібито обговорити спадкову суперечку, а насправді захопив їх у полон і стратив наступного дня. Чи молив Ольєрів батько про помилування? Зберіг вірність чи зрадив сеньйора перед смертю? Про що він думав на ешафоті? Ольєр міг лише здогадуватися. Відрубану голову птаха надіслали у столицю князівства й виставили на списі на центральній площі. Відтоді для маленького Ольєра почалися жахіття. Його мати Ренеа не вбиралася в жалобу, як годиться пташиній вдові. Вона вбралася в лати. Ольєр пам'ятав димний ранок, коли мати посадила його, семирічного, у човен і попливла річкою до Наррана. Там, на центральному майдані, вона вказала на голову його батька та сказала: «Ось як санжійці розмовляють з нами, Ольєре». За кілька днів невгамовна пташка зібрала озброєний загін і почала мститися. Вони захопили невелику фортецю, утримувану санжійцями, і Ренеа підвела Ольєра до одного із захисників гарнізону. З усього Ольєр добре пам'ятав тільки його вуса, що тремтіли над губою, коли той стояв на

колінах на замковому подвір'ї. Тоді мати розмахнулася сокирою та вгатила полоненому санжійцю по шиї. Вона вбила його одним ударом, але не спинилася, доки не відрубала голови. Маленький Ольєр заляк на місці, не в змозі ані відвернутися, ані втекти. Тоді Ренеа обернулася до нього та промовила: «А ось так ми розмовляємо із санжійцями».

Ренеа переслідувала санжійців на землі й на воді, чатувала на їхніх торговців, підпалювала їхні човни. За це король конфіскував у її родини всі землі у Великій Санжі та надіслав до Ретону каральний загін, щоб угамувати скажену вдову. Тоді Ренеа відвезла Ольєра до Небельгайму й залишила на виховання старому птахові. Більше вони не бачилися. Рік тому Ольєру розповіли, що пташка загинула в черговій сутичці невдовзі після того, як вони розлучилися.

Відтоді минуло чимало років, уже й старого Арвора на світі не було, а війна тривала. З усіх чималих довоєнних статків Ольєр отримав від батьків у спадок тільки невеликий замок, а також зобов'язання служити сину Арвора, якого юнак жодного разу в житті не бачив.

Від роздумів Ольєра відвернув порух у кущах біля дороги. Засідка? Птах пригальмував, видивляючись, тоді зіскочив з коня й вихопив меч. Обережно зійшов з дороги й наблизився до срібнолистих покручених кущів.

Ольєр рвучко відсунув гілку. На нього із жахом дивилися три пари очей.

Пташка та двоє пташенят. Певно, втекли з Емганна. Пташка щось промовляла до нього ретонком, але він її не розумів. Його вихователь навчив його битися, та не навчив пташиної мови. Ольєр завмер, міркуючи. Капітан Ортон вимагав, щоб йому повідомляли про всіх утікачів. Але з іншого боку, Ольєр добре знав, що на них чекає. Небельгаймцям ніби приємно було знищувати місцевих. Колись він гірко пожартував, що так скоро не лишиться птахів, щоб підтримувати Арвора, за що Ортон висміяв його м'якодухість перед всім загоном. *Авжеж*. Незгодні з Небельгаймом можуть бути лише мертвими. Королівство мертвих інакше не воює.

— Не... не займайте нас, ма отру... не виказуйте... — хрипко зашепотіла пташка ламаною небельгаймською, вставляючи ретонські

слова. — Ви теж птах, ма отру... Я дам... дам себе... що завгодно дам...

Ольєр майже не чув її, лише тупо дивився на трійцю. Почувся тупіт, юнак озирнувся. Група небельгаймських солдатів простувала до замку. Ольєр рвучко розвернувся, розчепірівши крила, аби приховати кущ за спиною.

— Брезелю! — гукнув один з чоловіків, махнувши рукою. — Ти прогуляв найцікавіше, друже!

— Так! — весело крикнув йому Ольєр. — Сподіваюся, ви лишили мені щось на вечерю!

— Наїсися вдосталь!

Солдати засміялися й рушили далі. Нутрощі Ольєра досі пульсували, наче його стискав у долоні велетень. Він кинув ще один погляд на пташку й мовчки пішов до коня.

...Ще біля викидного мосту Ольєр почув крики. Кричала пташка, десь квилито пташеня, хтось стогнав і просив добити. Гостро смерділо горілим. Юнак спрямував коня на міст, намагаючись дивитися лише перед собою. Якийсь час йому це вдавалося, він лише ковзав поглядом по людських і пташиних нутрощах, розкиданих по двору, тілах захисників замку, розвішаних на мурах, купах краму, що його зносили у двір вояки.

Крики переслідували його. Ольєр бачив, як група солдатів тягала по двору ретонську юнку. Бачив пташеня, яке намагалися витягти з-під лави небельгаймці.

Це не його справа. Вони мусили відповісти за прихильність до Іссот Кульгавої та її санжійця. Вони самі обрали смерть, коли відмовилися здаватися. Вони знали, на що йдуть.

Ольєр зістрибнув з коня та притьмом кинувся до замку, мало не збивши з ніг Норберта. Його приятель тягнув за собою здоровезний гобелен. На голові в нього була перевернута срібна чаша.

— Ольєре! — радісно пискнув небельгаймець. — Де тебе темні носять! Диви, скільки тут усього!

— Де Ортон? — дерев'яним голосом спитав птах.

— Онде він, на мурі. — Норберт тицьнув пальцем йому за спину. — А де ти був? Так тобі нічого й не лишиться...

— М-м, ну, сподіваюся, там лишився ще бодай один гобелен, — вишкірився Ольєр. — До речі, куди ти його почепиш? У тебе ж навіть замку власного нема.

Норберт вирячив на нього очі й розреготався.

— Поки що нема, друже мій! Поки що!

Ольєр жорстко всміхнувся у відповідь і, злітаючи, ляснув білими, у рудувату плямку, крилами. Срібна чаша впала з Норбертової голови й покотилася, хлопчина забурмотів прокльони та побіг за нею, кинувши гобелен посеред двору.

— Мей керр, — Ольєр приземлився поряд із Ортоном, який роздивлявся околиці Емганну, — ваше завдання виконане. Я супроводив його яскравість до Арволура, він чекатиме вашого повернення.

— Добре, Брезелю. — Капітан навіть не повернув голови. — Ми вже виходимо.

Ольєр притулився до замкового муру. Його млоїло від смороду крові й гару, перед очима кружляли білі мухи. Чи він колись звикне до цього? Він уявляв війну геть інакше. Героїчні битви, подвиги, оспівувані в баладах менестрелів, переможені кровожерливі вороги, вічна слава. Усього цього в Ретоні не було. Зате були крики пташки, яку тягали небельгаймці, і гобелен, який Норберт упевнено волік до підводи.

— Агов, ви! — Ортон перехилився через мур і гукнув до компанії солдатів. — Кінчайте з нею. Цей замок уже достатньо полюбив Арвора.

— Малоги чи старого? — гукнув хтось із натовпу.

— Обидвох, — кинув Ортон, і солдати вибухнули реготом. — Усіх живих добити. Замок спалити. Тіла складіть на купу й підпаліть. — Небельгаймець змахнув піт із чола. — Тільки повідрубуйте спершу ті крила, не кидайте у вогонь, бо потім смердітиме весь трофей.

Ольєрові аж запаморочилося в очах. Він хитнувся до муру й виблював. Солдати знову зареготали, посміхнувся навіть сам Ортон.

Капітан оминув птаха й рушив сходами вниз. Ольєр важко дихав ротом, вдивляючись у сіро-жовту ретонську далечінь. Де той княжич? Скільки йому зараз: чотирнадцять, п'ятнадцять? Б'ється, либонь, на дерев'яних мечях у затишку королівського замку в Небельгаймі, залицяється до придворних дам чи жере на бенкеті. Ольєра охопила невимовна огида. Міфічний княжич, в ім'я якого вони вбивають і грабують. Хай славиться він у віках!

¹ Сюрко — верхній середньовічний одяг, схожий на туніку, що вдягали і поверх лат, і поверх звичайного одягу.

РОЗДІЛ 2. ВОЛЕЮ ЗІРОК

Ізвен стояла біля вікна у тренувальній залі, і вітер приємно обдував її обличчя й грався пасмом волосся, що вибилося із зачіски. Фольгерт тренувався з двома супротивниками на подвір'ї, дзенькіт мечів було чути аж сюди. Ізвен напружувалася щоразу, коли брат ухилявся від удару, блокував, атакував, ніби прагнула повторити кожен його рух. Зрештою принц вибив меча в одного, а тоді потужним ударом зніс другого супротивника з ніг. І засміявся. Ізвен взяли дрижаки. Удар прийшовся в голову, і якби хлопець не був у шоломі, то лишився би без ока. Навряд чи її брат переймався цим.

Слуги винесли на майданчик два мішки. Фольгерт сховав меч і жадібно пив, розминаючи плече. Перемогти живих — це перша частина тренування. Один з його джур розрізав мішки і на пісок випали мертві тіла. Ізвен придивилася. Здається, отого неборака повісили вчора за грабунок. Другого вона не знала. Принц кивнув джурі, випростав руку та підняв обох мерців одночасно. В Ізвен похололо в животі. Марви підійнялися так швидко, що вона й оком не змигнула. Фольгерт тримав їх потужним силовим вузлом, а тоді скерував на свого джуру. Хлопчина вискнув і схопився за дерев'яний меч, а два тіла впевнено, хоч і трохи незграбно, посунули на нього. Фольгерт усміхнувся та прикликав мерців, граційно крутнувши зап'ястком. Марви рушили до нього та всілися біля ніг, наче пси.

У двадцять три роки Фольгерт був уже досвідченим майстром. Не такий могутній, як їхній батько, та все ж видатний. У хлопців сила проявлялася рано: Фольгерт уперше кинув марвотворчий зашморг на шию своєму приятелю у вісім років, роздратувавшись під час гри. Ізвен тоді була геть мала, але запам'ятала вираз обличчя брата, коли той зрозумів, що стискає чиєсь горло на відстані. Це було щире захоплення. Родинне гасло Вельгетів — «Смерть — і моє право» —

нарешті справдилося для нього. Відтоді старший принц більше не був рівним з іншими королівськими дітьми. Фольгерт став спадкоємцем престолу з іншими можливостями та іншою шанною, і що старшою ставала Ізвен, то більше вона прагнула бути схожою на нього. Певний час принцеса переймалась, що народилася безсилою, що батько зневажатиме її, але коли у дванадцять років у неї пішла перша місячна кровотеча, Ізвен відчула, що в її тілі змінилося ще дещо. Тож вона навіть не здивувалася, коли задушена кішкою миша ворухнулася й пошкандибала до неї за командою. Так Ізвен стала другою претенденткою на престол.

Фольгерт знову скомандував марвам підвестися. Ізвен на відстані чула, як повітря бринить від сили. Їй кортіло бути зараз на майданчику з братом, як справжній лицарці. Її вабила його сила, хотілося влитися в потік, створений Фольгертом, стати з ним пліч-о-пліч, тренуватися з ним, битися й підіймати марвів. Вона мріяла, аби він учив її, брав її із собою в походи на Велику Санжу, щоб вони разом виборювали для батька Блакитний трон. Дівчина мимоволі потяглася до брата, але тієї миті відчула, як щось ляснуло її по щоці.

Фольгерт дивився на вікно, за яким вона стояла, його гарне обличчя з високими вилицями й різкуватими рисами потемніло.

Ні, це була його сила, його вправність, і він ні з ким — а надто з *дівчиськом* — нею не поділиться. Ізвен іронічно посміхнулася у відповідь і відійшла від вікна. Час повертатися до власного тренування.

Принцеса розклала на столі пацюків. Один був із вишкіреними жовтими зубами, весь покручений. Певно, помер від отрути десь у лабораторії Верховного зіркописця. Огідно, втім, дівчина давно звикла до мертвої плоті різного вигляду. Принцеса тріпнула пальцями й зосередилася.

Підіймати пацюків було легко, це не потребувало багато зусиль та часу, тому вона вправлялася на них у стабільності керування. За нею вже давно ніхто не спостерігав, лише король час від часу навідувався, щоб оцінити прогрес, та завжди лишався задоволеним. Ізвен добре працювала, сила зростала.

Принцеса випростала руку, розплющила очі й відчула, як зір затуманюється. Їй завжди кортіло в таку мить поглянути на себе збоку — певно, її очні яблука зтягувало білим сяйвом, так само як у Фольгерта чи короля, тільки вона, звісно, мала більш приголомшливий вигляд. Тендітна красуня, яка керує смертю. Страхітливо, але таємничо. Моторошно, але дуже привабливо. Ізвен розчепірила пальці над пацюками.

— *Ухлаат!* — скомандувала вона первісною мовою. — *Аз ісі!*

Зір повернувся. Покручений пацюк ворухнув лапою. Одна за одною мертві тварини на столі заворушилися — почувся писк, вони переверталися на черевця й невпевнено вставали на лапки. Отруєні, безголові, задущені котом. Пацюки-марви йшли до краю столу, поки вона не повернула долоню до них. Щури зупинилися.

— *Ішват а ї,* — промовила вона, і марви почали ставати на задні лапки.

Ізвен обійшла стіл, тримаючи силові потоки, що линули від марвів. Дівчина пригнулася й оцінила рівний рядок хитких тілець, що стояв на самому краю столу, а тоді крутнула зап'ястком, копіюючи рух Фольгерта, і скомандувала:

— *Ішват а гаран!*

Пацюки ринули до мініатюрної фігурки людини з мішковини й сіна, що стояла, підперта залізними прутами, на краю столу. Ізвен тримала руку випростаною, відчуваючи, як сила бринить і напинається, і марви з її волі рвуться вперед. Пацюки напали на ляльку, взялися гризти, видирати шматки тканини, завалили її на спину. Чулося плямкання, писк, повискування. Безголові штовхалися в задніх рядах, найменш ушкоджені тіла лізли одне на одного. Скоро від ляльки лише жмутки соломи та шматки мішковини й лишилися. Ізвен послабила віжки й потягнула їх на себе. Пацюки пошкандибали до неї. Принцеса посміхнулася й перебрала пальцями в повітрі.

Пацюки затанцювали, заходили химерними вісімками. Вони знову ледь пленталися, наштовхувалися одне на одного, координація була ще слабенькою. Ізвен поморщилася. Дурниці, вона *марвотвориця*. Могутня й небезпечна. Ну, нехай не настільки могутня, як король, але

одного дня вона його перевершить. Утім, спостерігаючи за щурячим танком смерті, принцеса пригадала заздрісне відчуття, коли вперше побачила, що таке справжня велич.

...Це сталося чотири роки тому. Ізвен було шістнадцять, і їй уже доволі добре вдавалося підіймати невеликих тварин, коли Верховний зіркописець привів до тренувальної зали дванадцятирічну Мейрі.

— Що вона тут робить? — верескнула Ізвен. — Я не люблю, коли дивляться, як я вправляюся!

Верховний зіркописець Готгрід Червонопикий суворо глипнув на дівчину.

— Така воля Зірок, ваша осяйносте. Зіркоплин указує, що ваша сестра також має силу, тож вона мусить тренуватися з вами.

Мейрі із захватом роздивлялася тренувальних ляльок для марвів, мапи на стінах і викладену в рядок мертву мишву. Ізвен відчула, як по руках сипнуло сиротами. Їх із Фольгертом завжди було двоє. Двоє спадкоємців, двоє марвотворців. Ніхто інший не міг утрутитися в це змагання. Аж тут зіркописець намагається довести, що, поки Ізвен змагається з братом, ця дитина може... *може вкрасти в неї престол? Що як одного дня батько вподобає її найбільше? Що як він обере саме її?*

Зіркописець почав щось пояснювати, і Мейрі закусила губу від цікавості, але Ізвен витріщилася на неї й не могла поворухнутися. Чоловік промовив щось до дівчат, хоча його ніхто не слухав, і вийшов із зали. А тоді сталося дещо, чого Ізвен не могла збагнути.

Мейрі обійшла довкола стола з мертвими мишами, зупинилася на мить — і її очі затягнуло сьйливо-білим. Ізвен відчула, як колихнулося повітря довкола неї. Мейрі не промовляла жодного закляття, не робила ритуальних рухів, збираючи ниточки енергії до купи, але кілька мишей заворушилися.

Їхні рани почали гоїтися. Миші переверталися на лапки й розбігалися хто куди. Мейрі не підіймала їх і не контролювала. Вона їх *оживила*.

— Як це?! — на очах Ізвен проступили сльози. — Що ти зробила?

Мейрі відсахнулася, спантеличено дивлячись на мишву, яка розбігалася кімнатою.

Зірки передрекли все правильно, тільки це була *не та* сила. Не марвотворча. А отже, якщо про це вже відомо королю, то Мейрі у великій халепі.

Ізвен глипнула на двері. Готгріда досі не було. Треба було зробити щось.

— Я... та я нічого... я...

— Ти комусь показувала?

— Що показувала?

— Як ти *оживляєш*?! — гримнула Ізвен, схопивши сестру за руки, ніби боялася, що вона знову застосує силу.

— Ні, — спантеличено закліпала Мейрі. — Я хотіла подивитися, як ти тренуєшся. А вони...

Про це було не заведено згадувати, та ходили чутки, що королева Міліца, їхня бабуся, мала подібну силу. Вочевидь, вона приховувала здібності від власного батька, санжійського короля, тому він віддав дочку заміж за короля-марвотворця, навіть попри релігійні розбіжності, бо на той час Велика Санжа потребувала союзу у війні з Гонгорою. Зрештою, коли померла її повірниця, королева не втрималася й воскресила її. Король, їхній дід, про це дізнався та звинуватив дружину у зраді, бо про будь-яку магічну силу в Небельгаймі йому мали доповідати. Відтак Міліцу зачинили у вежі, і король змушував її воскрешати потрібних йому людей. Вона так ніколи й не вийшла звідти й померла, самотня та згорьована, а її сила, як уважалося, згинула з нею.

Та це було не найгіршою долею.

Етельріх Вельгет пішов значно далі. Мейрі була мала й могла всього не знати, але Ізвен цікавилася історією власної родини. Заради могутньої сили їхній батько був ладен на все. І свідки тому — їхній дядько й кузен.

Ізвен схопила Мейрі за руку й потягла в інший кут кімнати, туди, де здійсмалися під стелю полиці зі старовинними книжками.

— Слухай уважно, — загарчала Ізвен. — Те, що ти зробила, нікому не можна показувати. Нікому-нікому не можна знати про це, особливо королю.

— Та я...

— Мейрі! — шикнула вона. — Знаєш, що з тобою зроблять, якщо дізнаються про таку силу?!

Дівчина відсахнулася, але Ізвен непустила її руку.

— Слухай мене! — вона схопила сестрине обличчя в долоні. — Мейрі, якби ти була марвотворицею, то сила стала б для тебе винагородою. Але те, що вмієш ти, тебе занапастить. Якщо батько дізнається, ти ніколи не матимеш свого життя. Або гірше... гірше. Ти знаєш, хто такий Антеро?

Мейрі хитнула головою. Ізвен переповіла сестрі історію їхньої бабці та їхніх дядька й кузена. Мейрі побіліла, як селянський сир, у великих бурштинових очах забриніли сльози. Ізвен обійняла її.

— Він не може такого зробити зі мною.

— Він може все. Владу йому дарували Зірки. І ми належимо йому.

— Ні.

— Якщо не віриш мені, розпитай про Антеро в Готгріда, у Фольгерта, у будь-кого. Ти одразу збагнеш.

Мейрі тільки схлипнула.

— Я нікому не скажу, — шепотіла Ізвен їй на вухо. — Але пообіцяй більше не наближатися до мертвих. Смерть — це не твоє.

У кімнаті зашурхотіла одіж, Ізвен підвелася, вони з Мейрі покійно схилили голови перед Верховним зіркописцем.

— Чому ваша сестра плаче?

— Її вкусила марвомиша, — не змигнувши оком, збрехала Ізвен. — Я викинула їх за вікно.

...Принцеса замислено дивилася на вісімки й кола, які виписували пацюки на столі, аж раптом стрепенулася й виринула зі спогадів.

— *Ішват аз ісі*, — лагідно промовила дівчина, і марви почали влягатися рівними рядками. Ізвен могла залишити їх так, відживленими, не забирати з них силу, і тоді б щури лишалися марвами, доки не розвалилися б на гнилу плоть і кістки. Саме так робили з тілами злочинців у Небельгаймі: хтось з королівської родини їх підіймав і лишав краплину сили, а тоді погоничі командували ними на будівництвах чи копальнях за допомогою простих команд. Але Ізвен

не любила плодити марвів. Вона прошепотіла команду, і енергія потяглася до її руки, увійшла в долоню. Пацюки знову були мертві й лежали на столі. Магії на сьогодні досить. Тепер — меч.

В Етельріха так боліла голова, що він заледве розрізняв слова, що їх промовляв шляхтич, стоячи навколішки біля трону. Здається, йому заважав сусід, який полював на його землях. Чи тільки погрожував полювати. Чи...

— Надішліть листа у Велику канцелярію, — мовив король.

— Але ж, ваша сонцесяйносте, я вже надсилав, — похнюпився чоловік. — І там...

— Надішліть ще одного, я простежу, щоб питання вирішилося якнайшвидше, шановний керре. — Етельріх змахнув рукою, і шляхтич, закивавши, підвівся й спішно позадкував до виходу.

У великій залі запалювали свічки, надворі стемніло. Етельріх відкинувся на спинку трону й заплющив очі, але так було ще гірше, бо вирізьблені на спинці черепи давили в потилицю.

Писар-ахид став перед королем, склавши лапки на пузі, — це означало, що прохачів на сьогодні більше нема. Істота спробувала повітря довгим синім язиком. Паскудна звичка. Етельріх трохи гидував, але ахиди були найкращими писарями, бо могли запечатувати угоди та цінні папери чарами.

— Поклич Верховного зіркописця, хай принесе зіркоплин, і можеш бути вільний.

Настрій в Етельріха був препаскудний. Він підвівся й рушив до столу, де стояв срібний глек з вином. На таці поряд лежало гроно винограду. Вино, як уважав королівський лікар, розріджує кров, тож Етельріх наповнював собі келих по самі вінця.

На короля від ранку напосідала тривога. Він і сам не міг пояснити, чому його так збентежив той сон. Снилось, ніби він тримав на руках немовля. Воно було міцне, рум'яне, усміхалося до нього, а тоді хтось поруч промовив: «Це останній марвотворець, ваша сонцесяйносте».

Етельріх пересмикнув плечима, його й зараз брали дрижаки. Марвотворці не можуть зникнути. Зараз усе було гаразд — двоє претендентів на престол, сила в обох міцна, обидвоє готові плекати й посилювати її. Щоправда, Зірка Смерті цього разу благословила й дівчисько. Король усміхнувся, згадуючи, як Ізвен вперше підняла мишу. За планом, після його смерті трон мав посісти Фольгерт, але на той час, сподівався Етельріх, у дітей-марвотворців народяться власні обдаровані діти й Фольгертові буде з кого обирати.

Марвотворці не зникнуть. Сила не покине Чорних островів.

Король поглянув на стіну позаду трону, яку прикрашав величезний, гаптований сріблом і золотом гобелен — родинне дерево Вельгетів, де марвотворців позначали золоті яблука, безсилих — срібні. Увінчували дерево п'ять святих Зірок, а в центрі сяяла найголовніша — Зірка Смерті. Погляд короля ковзав родинним деревом, і від коріння до гілок золотих яблук ставало чимраз менше. Одні марвотворці гинули в битвах, не передавши власної сили ані дітям, ані іншим родичам, другі — вбивали одне одного в боротьбі за престол. Сила ніби гралася з ними століттями — вона то проявлялася якнайяскравіше, і тоді Небельгайм завойовував нові землі й правління монарха було міцне й тривале, то занепадала, і це спричиняло міжусобиці й повстання безсилих. О, безсилі діти здавалися Етельріху якимось непорозумінням. Їх можна було вигідно одружити, але щоразу, коли в марвотворця народжувалася безсила дитина, Етельріх бачив у цьому насмішку Зірок. Як і те, що воскресальна сила його матері зникла безслідно, а не передалася йому. Етельріх постійно питав у себе, чому так сталося, що ніхто з Вельгетів не успадкував можливості воскрешати. Можливо, його батьки мали народити більше дітей і комусь із них пощастило б, а може, їх за щось покарала Зірка Життя — єдине божество, окрім Зірки Смерті, яке дарувало людям магію.

Проте, крім волі святих, Етельріх убачав у такій непевності провини й самих марвотворців. Вони не піклувалися, аби підсилювати себе. Його батько свого часу пожалів сина-бастарда, хоча, за звичаєм, дізнавшись про його обдарованість, мусив діяти. Щастя, що Етельріх виправив батькову помилку, і навіть більше. Король глипнув на два

затерті золоті яблука на стіні поряд зі своїм — Антеро та його син. Етельріх подумав, що якби добре володів магією на той час, коли ще була жива мати, то не дав би зникнути задарма її силі. Та й навіщо жінці магія? Нащо покладатися на покірність родички? Зрештою, найголовніше — це могутність монарха. А Небельгайму дуже потрібен могутній монарх у часи, коли Етельріх націлювався на санжійський трон, який він мав би успадкувати по материній лінії, якби не втрутився його нахабний кузен. Коли після смерті бездітного короля Зорана постало питання, кому передати владу, санжійська рада сеньйорів обрала молодшого племінника, Добродара Авеліна, аби не віддавати корону правителю іншої держави, хоча саме Етельріх за старшинством мав би посісти Блакитний трон.

— Ви кликали, ваша сонцесяйносте?

Король здригнувся й відірвався від споглядання гобелену. Готгрід Червонопикий стояв біля трону, шанобливо схиливши голову, у його руках виблискував золотий диск зіркоплину.

— Як твої дослідди?

Старий переполохано озирнувся, ніби чекаючи шпигуна за спиною.

— Ще рано демонструвати, ваша сонцесяйносте. Але певні успіхи є.

«Певні успіхи» — це не те, що хотілося чути королю, але він не втрачав надії, що зусилля Червонопикого дадуть зиск. Три роки тому дружина Етельріха померла від хвороби, і він подумував одружитися вдруге. Але ж чи народяться від нового шлюбу марвотворці? Того ніхто не знав. Натомість те, що досліджував Червонопикий, мало дати їм змогу підіймати марвів без магічного втручання.

— Не барися, бо наші вивідачі повідомляють, що Велика Санжа розіслала емісарів² по всіх диких краях. Вони шукають чудовиськ, давніх почвар, щоб перетворити їх на бойових тварин, — Етельріх скривився. — А я мав поганий сон. Тримав на руках дитину і чув слова, що це останній марвотворець. Це могло бути провіщення?

Верховний зіркописець вигнув брови й стрімко ковзнув поглядом по родинному дереву Вельгетів. Вочевидь, він подумав те саме: золоті яблука ще є, але їх дуже мало.

— Коли я відіб'ю Блакитний трон в Авелінів, доведеться забезпечити сильне правління по обидва боки Гострого моря. Я мушу знати, що і Фольгерт, і Ізвен спроможні передати свою силу.

— Є лише один спосіб дізнатися, ваша сонцесяйносте, — промимрив той і підійшов до столу. — Спитаймо в Зірок.

Король відпив ще вина, головний біль відступав. Готгрід заклацав дисками зі шкалами, налаштовуючи їх, тоді вибудував пряму лінію із п'яти зірок одна за одною, і крутнув диск із Зіркою Смерті.

Етельріх геть не розумівся на цих штуках. Не довіряв ані зірковим братам, ані зіркописцеві, але з їхніми порадами було легше, аніж без, хоч король скептично ставився до можливості безсилим спілкуватися зі святими за допомогою залізного приладдя.

— Наразі я не бачу загрози, ваша сонцесяйносте, — мовив зіркописець по паузі. — Принц Фольгерт і принцеса Ізвен стережуть ваш трон. Бачите, як Зірка Війни стала між Зіркою Життя й Зіркою Смерті? Це добрий знак. У їхніх спадкоємців буде сила. Проте...

Король, що був розслабився, напружено зиркнув на нього. Верховний зіркописець опустил погляд і щось собі м'явся, тож Етельріх роздратовано цокнув язиком.

— Так, ваша сонцесяйносте, я вже казав вам... Зіркоплин досі дає чіткий знак — ви маєте трьох сильних дітей, а не двох.

Етельріх спохмурнів. Ані Мейрі, ані Алрік ніколи не виказували здібностей, він би помітив це. Вони були звичайними дітьми. Етельріх згадав, як його зачаровували потоки й вузли, що їх створював батько — він підсвідомо прагнув до них, хотів втягнутися, торкнутися. Це не те, чому можна опиратися, особливо в дитинстві. Алрік і Мейрі не відчують його сили. Тому марви їх лише лякають, як і кожному звичайну людину, що не тримає в руці віжки, які підіймають мертве тіло й керують ним.

— Знов ти за своє, — пирхнув король. — І хто ж то? Мейрі, Алрік?

— Ось тут видно, що у принцеси Мейрі Зірка Життя заступила Зірку Смерті на коловороті, і та стала в опозиції до Зірки Праці. Це означає, що принцеса має певні здібності. Але це ще не все. — Червонопикий збентежено кахикнув і його обличчя напrawdę почервоніло. — Зараз

уперше позиція Зірки Життя показує, що ваша донька не марвотвориця. Вона має іншу силу. Ризикну припустити, що вона може... воскрешати.

Етельріх відвернувся від зіркописця й пішов до трону. Кроки відлунювали під високим кам'яним склепінням.

— Це брехня. Я б це відчув.

— Ваша сонцесяйносте, я лише дотримуюся законів Небельгайму. Якщо бачу, що хтось має силу, мушу доповісти про це королю. Що чинити з цим — на ваш справедливий розсуд.

— І ти наполягаєш, готовий заприсягтися? Помилки бути не може?

— Я присягаю, що зіркоплин показує це не вперше. Я майже певен.

Король недовірливо скривився, сідаючи на трон.

— «Майже». Гаразд. Охороно!

Етельріх помітив, як злякано сіпнувся Верховний зіркописець. До зали спішно забігли двоє солдатів.

— Покличте сюди принцесу Мейрі. І приведіть її пса.

Солдати здивовано презирнулися, але кинулися виконувати наказ.

— Що ви хочете зробити, ваша сонцесяйносте? — стривожено мовив Готгрід.

Етельріх не відповів, попиваючи вино.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ